

27.02.2017

Kj/5

§ 203

Valtuutettu Björn Månssonin toivomusponsi koskien turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamista ruotsiksi ja tarpeesta jakaa kotouttamisvoimavarat tämän periaatteen mukaisesti

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Matleena Sierla, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36495
matleena.sierla(a)hel.fi
Ilkka Haahtela, Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 2.3.2016 hyväksymän toivomusponnen (Björn Månsson) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle ja tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään (2.3.2016, 56§) kaupunginhallituksen vastauksen Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki -listojen ryhmäaloitteeseen koskien aktiivisuudesta pakolaisten auttamiseksi sekä katsottuaan aloitteen loppuun käsitellyksi kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto muistuttaa siitä, että turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttaminen voi tapahtua myös toisella

kansalliskielellä ruotsiksi samoin kuin tarpeesta jakaa kotouttamisvoimavarat tämän periaatteen mukaisesti (Björn Månsson)”.
Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 24 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponnien ehdottajalle kirjallinen selvitys ponnien johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnien hyväksymisestä.

Kaupunginhallitus kohdensi päätöksellään 21.3.2016 (§ 248) vuoden 2016 talousarvion 10 miljoonan euron määrärahan turvapaikanhakijoiden kotoutumisen edellytysten ja maahanmuuttajien hyvän kotouttamisen varmistamiseksi. Kaupunginhallitus totesi samassa yhteydessä, että Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa vuosille 2013 - 2016 todetaan, että mahdollistetaan myös ruotsinkielinen kotoutuminen ja kehotti virastoja huomioimaan määrärahojen käytössään ja palveluja tarjotessaan mahdollisuuden kotoutua joko suomen tai ruotsin kielellä.

Kaupunginkanslia on pyytänyt lausunnot varhaiskasvatusvirastosta, opetusvirastosta, nuorisoasiainkeskuksesta, sosiaali- ja terveysvirastosta, ruotsinkielisestä työväenopistosta, suomenkielisestä työväenopistosta, kaupunginkirjastosta, liikuntavirastosta ja kulttuuriasiainkeskuksesta. Lisäksi vastaus on pyydetty kaupunginkanslian osallisuus- ja neuvontayksiköstä.

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Ruotsinkielinen kotoutuminen Helsingissä

Laki kotoutumisen edistämisestä antaa kotoutujalle mahdollisuuden valita ensimmäiseksi kotoutumiskieleksi ruotsin tai suomen. Helsinkiin muuttaa muista kunnista, Ruotsista ja ulkomailta henkilöitä, joilla on ruotsin kielen taitoa tai joilla on muulla tavoin yhteys ruotsin kieleen esimerkiksi perheenjäsenen kautta.

Ruotsinkielisessä työväenopistossa on toiminut vuodesta 2014 alkaen ruotsinkielisestä kotoutumisesta vastaava koordinaattori. Ruotsinkielisiä kotoutumispolkuja on edistetty tarjoamalla ruotsin kielen opetusta, kehittämällä ammattiin suuntaavaa kielikoulutusta, tiedottamalla ruotsinkielisistä palveluista sekä kehittämällä työ- ja koulutuspolkuja. Arbis on vetänyt ESR-rahoitteista SFX Svenska hanketta, jossa kehitetään ruotsinkielistä lähihoitajan ammattiin tähtäävää kotoutumiskoulutusta ja samalla mallia siitä, miten Arbiksen kielikurssit voivat nivoutua yhteen Prakticum-ammattipintoihin.

Arbis on toteuttanut myös omaehtoista kotoutumiskoulutusta. Lukuvuonna 2013–2014 osallistujia on ollut 22, lukuvuosina 2014–2015 ja 2015–2016 molempina 25 osallistujaa. Näistä opiskelijoista valmistui

11 vuonna 2015 ja 16 opiskelijaa vuonna 2016. Arbis toteuttaa myös työvoimapolitiittista ruotsinkielistä kotoutumiskoulutusta, voitettuaan Uudenmaan ELY-keskuksen kilpailutuksen. Koulutusryhmä 21 henkilölle käynnistyi lokakuussa 2016 ja viimeinen moduuli päättyi lokakuussa 2017.

Arbis on ollut mukana Stadin osaamiskeskuksen kehittämistyössä ruotsinkielisen kotoutumisen näkökulmasta. Ruotsinkielisestä kotoutumisesta ja yhteistyöpalveluista on tehty sopimus vuodelle 2017. Lisäksi on sovittu ruotsinkielisen luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämisestä.

Ruotsinkielinen kotoutuminen lasten ja nuorten palveluissa

Varhaiskasvatusvirasto järjestää lasten varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskevat suomenkieliset palvelut sekä leikkipuistotoiminnan avoimet palvelut. Ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta vastaa opetusvirasto. Osassa leikkipuistotoiminnan toimipisteistä järjestetään avointa leikkipuistotoimintaa ruotsin kielellä. Helsingin leikkipuistotoiminnassa on yksi ruotsinkielinen sosiaaliohjaaja.

Opetusviraston ruotsinkielinen koulutuslinja vastaa Helsingin kaupungin ruotsinkielisen perusopetuksen ja nuorten sekä aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisestä. Nämä koulutukset tukevat osaltaan turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kotoutumista. Opetusviraston ruotsinkielisellä päivähoito- ja koulutuslinjalla on kaksi ruotsin kielituki-lastentarhanopettajaa, jotka tukevat henkilökuntaa kysymyksissä, jotka koskevat ruotsin kielen tukea päivähoitoikäisille. Ruotsinkielisissä peruskouluissa toimii 2017 alkaen kaksi S2 opettajaa. Koulutuslinjalla ei ole valmistavaa luokkaa vaan oppilaat menevät lähikouluun ja saavat siellä tarvittavan tuen. Folkhälsanin ja Espoon kaupungin kanssa on tehty yhteistyötä henkilökunnan koulutuksissa.

Opetuslautakunta on aiemmin (27.11.2015, 206§) pitänyt suotavana, että maahanmuuttajille tarjottaisiin aktiivisesti myös ruotsinkielisen integraation vaihtoehtoa. Ruotsinkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen aloittamiseen tulisi varautua. Opetusviraston 27.11.2015 arvio oli, että 1—2 ryhmän kustannukset vuositason olisivat noin 100 000 euroa. Ruotsinkielisiä integraatiopolkuja olisi syytä rakentaa tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten Arbiksen, Praktikumin ja SVEPSin kanssa. Myös kotoutujanuoret voivat hakeutua Svepsin toimintaan.

Nuorisoasiainkeskuksessa on ruotsinkielinen nuorisotyön yksikkö, joka tekee ruotsin kielellä monipuolisesti nuorisotyötä Helsingissä. Virasto tukee ruotsinkielisiä järjestöjä ja hankkii yhdessä Espoon, Vantaan ja

Kauniaisten nuorisotoimien kanssa ruotsinkielisiä nuorten tieto- ja neuvontapalveluja Luckan rf:lta.

Ruotsinkielinen kotoutuminen sosiaali- ja terveystalvuuissa

Sosiaali- ja terveystalvuu on raportoinut vuosittain sosiaali- ja terveystalvuu lautakunnalle ruotsin kielellä tuotettujen palvelujen tilanteesta. Vuonna 2015 laadittiin lautakunnan päätöksestä (9.4.2015) seurantaraportin lisäksi myös erillinen toimenpideohjelmalla ruotsin kielellä tuotettujen palvelujen kehittämiseksi. Virasto on ryhtynyt laatimaan kielisuunnitelmaa ja ohjeistusta kielellisten palvelujen antamisesta. Lisäksi on perustettu ruotsinkielisten palveluiden työryhmä. Sosiaali- ja terveystalvuuissa ruotsinkieliset palvelut on joko keskitetty ruotsin- ja kaksikielisiin tiimeihin ja yksiköihin tai integroitu osaksi suomenkielistä palvelua. Ruotsinkielisellä asiakkaalla on oikeus valita, haluaako hän palvelua keskitetyltä tiimiltä vai haluaako hän asioida oman lähialueensa toimipisteessä.

Alkuvaiheen kotouttamispalveluuissa maahanmuuttoyksikössä asiakas voi asioida pääsääntöisesti omalla äidinkielellään tulkin avustuksella ja häntä ohjataan myös ruotsinkielen opiskeluun, jos hän mieluummin opiskelee ruotsin kuin suomen kieltä. Maahanmuuttoyksikössä on myös henkilökuntaa, joiden kanssa asiointi sujuu ruotsinkielellä.

Ruotsinkielinen kotoutuminen vapaa-ajan palveluuissa

Suomenkielinen työväenopisto ei järjestä ruotsinkielistä kurssitoimintaa, koska Helsingfors Arbis vastaa kyseisestä palvelusta. Työväenopisto tarjoaa kuitenkin ruotsin kielen kurssuja, joissa apukielenä on suomi.

Liikuntaviraston tavoitteena on maahanmuuttajien integroituminen yleiseen liikuntatoimintaan. Tavoitteena on turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien aktivoiminen liikunnan keinoin ja tätä työtä on tehty erityisesti maahanmuuttajille suunnatun liikuntatoiminnan ja hankkeiden kautta. Kotona oleville naisille on tarjolla matalan kynnyksen liikuntaryhmiä, koulutuksia, tapahtumia ja liikuntaneuvontaa.

Turvapaikanhakijoille tarjotaan tutustumiskäyntejä liikuntapaikoille, liikuntalajikokeiluja ja liikuntaryhmiä. Liikuntavirastossa on yksi ruotsinkielisen liikunnanohjaajan vakanssi sekä liikunnanohjaajia, joiden äidinkieli on ruotsi. Resursseja voidaan tarvittaessa käyttää kotoutumistyöhön liikunnan keinoin. Maahanmuuttajille suunnattuja luentotilaisuuksia ja tutustumiskäyntejä liikuntapaikoille voidaan myös toteuttaa ruotsinkielellä.

Helsingin kaupunginkirjaston peruspalvelut, neuvonta ja Helmet.fi ovat ruotsiksi. Ruotsin kieltä on mahdollista harjoitella Pasilan kirjastossa

ruotsinkielisessä kielikahvilassa ja ruotsin juttutunneilla. Helmikuussa 2017 Pasilassa järjestetään kirjastonkäytön opastus maahanmuuttajille ruotsiksi ja näitä tilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan lisää. Lisäksi eri kirjastoissa järjestetään ruotsinkielien kielikylpyjä, satutunteja ja tuokioita, jotka sopivat myös maahanmuuttajaperheille. Helmet-kirjaston tarjoama ”Helmetts läsutmaning för barn och ungdomar” kehittää myös maahanmuuttajataustaisten lasten lukutaitoa. Monikielinen kirjasto palvelee valtakunnallisesti myös ruotsin kielellä kotoutuvia. Valikoimiin kuuluu aineistoa yli 80 kielellä. Biblioteken.fi-sivustolla on lisäksi linkki-kokoelma liittyen ruotsinkieliseen kotoutumiseen.

Infopankki.fi kokoaa tietoa maahanmuuttajille ja Suomeen muuttoon suunnitteleville 12 kielellä ja kaikki valtakunnallinen ja Helsinkiä koskeva sisältö on myös ruotsiksi. Ruotsinkielisten kotoutumispolkujen kuvaaminen on aloitettu yhteistyössä kaupungin, Luckanin ja Kuntaliiton kanssa.

Kulttuurikeskus toteaa, että siltä osin kun kotouttamistyötä tehdään kulttuurin voimin ja keinoin, sitä tehdään jo osin kaksikielisesti. Voimavarojen jakamisessa on aina tarkennettavaa ja sitä tarkastelua tehdään myös tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa kotoutettavien henkilöiden määrä on tavanomaista suurempi.

Ruotsinkielinen kotoutuminen kaupunginhallituksen erillismäärärahan hankkeissa

Kaupunginhallituksen erillismäärärahan hankkeissa on otettu huomioon mahdollisuus kotoutua myös ruotsin kielellä tarpeen mukaan. Varhaiskasvatusviraston vetämän Kotoklubi Kaneli-hankkeen toimintaan on rekrytoitu neljä sosiaaliohjaajaa, joista yhdellä on suomen ja ruotsin kielen osaaminen. Toiminnassa jo oleva ruotsinkielinen sosiaaliohjaaja on toiminut hanketyöntekijän työparina toiminnoissa. Tiedotus ruotsinkielisestä hanketoiminnasta on viety leikkipuistotoiminnan verkkosivuille.

Stadin osaamiskeskuksen osana kehitetään ruotsinkielisiä koulutuspolkuja. Tietoa ruotsinkielisistä mahdollisuuksista annetaan kartoitusvaiheessa ja kartoituksessa huomioidaan kielivalinta. Osaamiskeskuksen tarjontaan kehitetään myös kaksikielisiä koulutuspalveluja niillä aloilla, joissa kaksikielisyys parantaa työllistymismahdollisuuksia. Osaamiskeskuksen rahoituksesta kustannetaan lähtötason arviointi, ruotsinkielinen non-stop ammatti-paja sekä jalkautuva R2-opettaja.

Kaupunginkanslian vetämässä Osallisuus kotoutumisen tukena-hankkeessa on toteutettu kilpailutus, jossa on haettu järjestöjä toteuttamaan kotoutumispalveluja. Osassa kilpailutuksen kautta ostettavista palveluista edellytetään käytettävän toimintakielenä tarvittaessa myös ruotsin kieltä. Tällä varmistetaan ruotsia äidinkielenään puhuvien sekä ruot-

27.02.2017

Kj/5

sia puhuvien turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien mahdollisuus osallistua.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Matleena Sierla, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36495
matleena.sierla(a)hel.fi
Ilkka Haahtela, Maahanmuutto- ja työllisyysasioiden päällikkö, puhelin: 310 25565
ilkka.haahtela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Månsson ponsi
- 2 Varhaiskasvatusviraston lausunto
- 3 Suomenkielisen työväenopiston lausunto
- 4 Arbiksen lausunto
- 5 Liikuntaviraston lausunto
- 6 Kulttuurikeskuksen lausunto
- 7 Kaupunginkirjaston lausunto
- 8 Nuorisoasiainkeskuksen lausunto
- 9 Opetuslautakunnan lausunto
- 10 Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Lausunnon antaneet virastot
Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Svenska arbetarinstitutionen Rektör 3.2.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Helsingin strategiaohjelmassa todetaan, että mahdollistetaan myös ruotsinkielinen kotoutuminen. Helsingin ruotsinkielinen työväenopisto Arbis on kehittänyt vuodesta 2008 ruotsinkielistä kotoutumispolkua. Vuonna 2014 Arbikseen palkattiin koordinaattori vastaamaan ruotsinkielisestä kotoutumisesta. Ruotsinkielisiä kotoutumispolkuja on kehitetty muun muassa tarjoamalla ruotsin kielen opetusta, kehittämällä ammattiin suuntaavaa kielikoulutusta, tiedottamalla ruotsinkielisistä palveluista sekä kehittämällä koulutukseen ja työllistymiseen johtavia palvelupolkuja.

Arbis on toteuttanut lisäksi omaehtoisena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen jaksoja jo vuodesta 2012. Lukuvuonna 2013–2014 osallistujia on ollut 22, lukuvuonna 2014–2015 ja 2015–2016 molempina 25 osallistujaa. Näistä opiskelijoista valmistui 11 keväällä 2015 ja keväällä 2016 16 opiskelijaa. Lisäksi on tarjottu kotona lasta hoitavien vanhempien kielikoulutusta.

Ruotsinkielisen kotoutumispolun keskeisenä tavoitteena on tarjota tulevaisuudessa ammattiin suuntaavaa kielikoulutusta. Arbis on ollut vetäjä ESR-rahoitteista SFX Svenska hanketta, jossa kehitetään ruotsinkielistä lähihoitajan ammattiin tähtäävää kotoutumiskoulusta ja samalla mallia siitä, miten Arbiksen kielikurssit voivat nivoutua yhteen Praktikumin ammattiopintoihin tulevaisuudessa. Näin myös ruotsinkielinen kotoutumispolku pitenisi. Yhteistyötahoina ovat Helsingin opetusvirasto, Prakticum, Luckan, Espoon ruotsinkielinen sivistystoimi, Kauniaisten sivistystoimi ja Folkhälsan. Lisäksi yhteistyötä on tehty ruotsinkielisten kotoutumisasiantuntijoiden kanssa Pohjanmaalla ja Porvoossa.

Arbis on ollut lisäksi tiiviisti mukana kaupunginhallituksen erillismäärärahalta toteutettavan Stadin osaamiskeskuksen kehittämistyössä ruotsinkielisen kotoutumisen näkökulmasta. Arbiksen edustaja on mukana Stadin osaamiskeskuksen suunnitteluryhmissä sekä ohjausryhmässä. Ruotsinkielisestä kotoutumisesta on lisäksi tehty sopimus vuodelle 2017 yhteistyöpalveluista ja muun muassa ruotsinkielisen luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen järjestämisestä.

Uudenmaan ELY-keskus kilpailutti toukokuussa 2016 ensimmäistä kertaa työvoimapolitiittisena toteutettavan ruotsinkielisen kotoutumiskoulu-

27.02.2017

Kj/5

tuksen ja palvelun tuottajaksi valikoitui Helsingfors arbis. Arbis ja ELY-keskus solmivat puitesopimuksen 1.9.2016 ja vuosittainen hankintasopimus pohjainen koulutusryhmä (21 henkilöä) käynnistettiin 3.10.2016 alkaen. Koulutuksen viimeinen moduuli päättyy 20.10.2017. Uuden kuntalain myötä arbiksen työvoimakoulutusta koskevan hankintasopimuksen on solminut Bildningsalliansen r.f ja Uudenmaan Ely-keskus. Muualla Uudellamaalla Lärkkulla Karjaalla toteuttaa työvoimakoulutusta 21 hengelle 9.1.2017 alkaen.

Min Young Lee, maahanmuuttajakoordinaattori

Upplysningar

Moa Thors, rektor, telefon: 310 70077
moa.thors(a)arbis.hel.fi

Varhaiskasvatusvirasto Varhaiskasvatusjohtaja 2.2.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Varhaiskasvatusvirastolta on pyydetty lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Björn Månssonin tekemästä seuraavasta toivomusponnosta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi käsitellessään Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki-listojen ryhmäaloitetta koskien aktiivisuutta pakolaisten auttamiseksi: ”Kaupunginvaltuusto muistuttaa siitä, että turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttaminen voi tapahtua myös toisella kansalliskielellä ruotsiksi samoin kuin tarpeesta jakaa kotouttamisvoimavarat tämän periaatteen mukaisesti.”

Varhaiskasvatusvirasto järjestää lasten varhaiskasvatusta ja esiopetusta koskevat suomenkieliset palvelut sekä leikkipuistotoiminnan avoimet palvelut. Leikkipuisto Hillerissä (Herttoniemessä) ja perhetalo Betaniasa (Punavuoressa) sekä toimintakausittain vaihtuen muutamissa muissa leikkipuistoissa järjestetään avointa leikkipuistotoimintaa ruotsinkielellä. Kaikki leikkipuistotoiminta on avointa ja kaikki lapsiperheet ja koululaiset voivat osallistua toimintaan. Ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta vastaa opetusvirasto. Helsingin leikkipuistotoiminnassa on yksi ruotsinkielinen sosiaaliohjaaja.

Kotoklubi Kanelin -hankkeessa on pilotoitu perheiden kototutumista tukevaa toimintaa kolmessa perhetalossa ja kolmessa leikkipuistossa. Yhteensä perheiden asiakaskäyntejä on ollut 561 syyskuusta 2016 alkaen. Leikkipuistot ja lapsiperheiden palvelut ovat tulleet tutuiksi vastaanottokeskusten lapsiperheille ja lisäksi on opittu kieltä toiminnallisten menetelmien avulla. Kotoklubi Kaneli -hankkeen toimintaan on rekrytoitu neljä sosiaaliohjaajaa, joista yhdellä on suomen ja ruotsin kielen

27.02.2017

Kj/5

osaaminen. Toiminnassa jo oleva ruotsinkielinen sosiaaliohjaaja toimii hanketyöntekijän työparina toiminnoissa. Tiedotus ruotsinkielisestä hanketoiminnasta on viety leikkipuistotoiminnan verkkosivuille.

Lisätiedot

Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Suomenkielinen työväenopisto toteaa, että opisto ei järjestä ruotsinkielistä kurssitoimintaa, koska Helsingfors Arbis vastaa kyseisestä palvelusta. Työväenopisto tarjoaa kuitenkin ruotsin kielen kursseja, joissa apukielenä on suomi. Arbis järjestää ruotsin kielen opetusta ruotsiksi ja myös englantia apukielenä käyttäen. Suomenkielinen työväenopisto ei järjestä ruotsin kielen YKI-testejä.

Suomenkielinen työväenopisto näkee tärkeänä, että maahanmuuttajan kotoutuminen Helsingissä on mahdollista myös ruotsin kielellä ja että siihen varataan resurssit tarpeen mukaan.

Lisätiedot

Eero Julkunen, opetusosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88531
eero.julkunen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.01.2017 § 29

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Björn Månssonin toivomusponteen koskien turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamista ruotsiksi ja tarpeesta jakaa kotouttamisvoimavarat tämän periaatteen mukaisesti:

"Sosiaali- ja terveystoimisto on raportoinut vuosittain sosiaali- ja terveyslautakunnalle ruotsin kielellä tuotettujen palvelujen tilanteesta. Vuonna 2015 laadittiin lautakunnan päätöksestä (9.4.2015) seurantaraportin lisäksi myös erillinen toimenpideohjelma ruotsin kielellä tuotettujen palvelujen kehittämiseksi. Viraston ruotsinkielisten palveluiden toimenpideohjelmaa on lähdetty viemään eteenpäin niin palvelukohtaisilla toimenpiteillä kuin virastotasoisten prosessien käynnistämällä. Virasto on ryhtynyt laatimaan kielisuunnitelmaa ja ohjeistusta kielellisten palve-

lujen antamisesta. Kielisuunnitelmassa kuvataan ruotsinkielisen palvelun organisointi ja vastuut sen järjestämisestä ja kehittämisestä, miten kielitaito huomioidaan henkilöstöä rekrytoitaessa ja miten kielellisten oikeuksien toteutumisesta huolehditaan kaikessa asiointissa, dokumentoinnissa ja viestinnässä. Lisäksi on perustettu ruotsinkielisten palveluiden työryhmä, jonka tehtäviin kuuluu osallistua ruotsinkielisten palveluiden kehittämiseen ja kaksikielisyyden toteutumiseen viraston palveluisa palvelujen uudistaminen huomioiden.

Sosiaali- ja terveystieteiden ruotsinkieliset palvelut on joko keskitetty ruotsin- ja kaksikielisiin tiimeihin ja yksiköihin tai integroitu osaksi suomenkielistä palvelua. Ruotsinkielisellä asiakkaalla on oikeus valita, haluaako hän palvelua keskitetyltä tiimiltä vai haluaako hän asioida oman lähialueensa toimipisteessä. Keskitettyjen palveluiden osalta nimetyt henkilöt palvelevat ruotsinkielisiä asiakkaita kaupunkitasoisesti. On myös huomion arvoista, että vaikka ruotsinkielisen palvelun saatavuus ja toimivuus onkin joissain palveluissa varmistettu juuri keskittämiskäytännöllä, voidaan näitä palveluja antaa ruotsiksi myös muissa toimipisteissä henkilökunnan kielitaidon mukaan. Alkuvaiheen kotouttamispalveluissa maahanmuuttoyksikössä asiakas voi asioida pääsääntöisesti omalla äidinkiellään tulkin avustuksella ja häntä ohjataan myös ruotsinkielisen opintuuteen, jos hän mieluummin opiskelee ruotsin kuin suomen kieltä. Maahanmuuttoyksikössä on myös henkilökuntaa, joiden kanssa asiointi sujuu ruotsinkielellä."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Sari Karisto, etelän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 37579
sari.karisto(a)hel.fi

Kulttuurikeskus 27.1.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Kulttuurikeskus toteaa, että siltä osin, kuin kotouttamistyötä tehdään kulttuurin voimin ja keinoin, sitä tehdään jo osin kaksikielisesti. Voimavarojen jakamisessa on aina tarkennettavaa ja sitä tarkastelua tehdään myös tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, jossa kotoutettavien henkilöiden määrä on tavanomaista suurempi.

Lisätiedot

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

27.02.2017

Kj/5

Nuorisoasiainkeskus 27.1.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Nuorisoasiainkeskukselta on pyydetty lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Björn Månssonin tekemästä seuraavasta toivomusponnosta, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi käsitellessään Suomen kommunistisen puolueen ja Helsinki-listojen ryhmäaloitetta koskien aktiivisuutta pakolaisten auttamiseksi: ”Kaupunginvaltuusto muistuttaa siitä, että turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttaminen voi tapahtua myös toisella kansalliskielellä ruotsiksi samoin kuin tarpeesta jakaa kotouttamisvoimavarat tämän periaatteen mukaisesti.”

Nuorisoasiainkeskus antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Nuorisoasiainkeskuksessa on ruotsinkielinen nuorisotyön yksikkö, joka tekee ruotsin kielellä monipuolisesti nuorisotyötä Helsingissä. Tämän lisäksi nuorisoasiainkeskus tukee ruotsinkielisiä järjestöjä ja hankkii yhdessä Espoon, Vantaan ja Kauniaisten nuorisotoimien kanssa ruotsinkielisiä nuorten tieto- ja neuvontapalveluja Luckan rf:ltä.

Nuorisoasiainkeskuksen vetämässä Safe stadi – hankkeessa on pyritty turvallisuuden tunteen lisäämiseen ja viharikosten ehkäisyyn Helsingissä nuorisotyön keinoin. Kumppanuuksia on haettu sekä kilpailutuksen että verkostoyhteistyön kautta. Lisäksi on vaikutettu yleiseen asenneilmapiiriin jakamalla ja lisäämällä tietoa. Projektihenkilöstön mahdollisimman laaja-alaiseen kielitaitoon on kiinnitetty rekrytoinnissa erityishuomiota

Lisätiedot

Ruotsinkielinen työ: Mikko Votka, osastopäällikkö, puhelin: 310 71252
mikko.votka(a)hel.fi
Muut kielet: Sini Perho, suunnittelija, puhelin: 310 71596
sini.perho(a)hel.fi

Liikuntavirasto 27.1.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Liikuntavirasto antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Koko väestön liikunta-aktiivisuutta tutkittaessa maahanmuuttajat liikkuvat kaikissa ikäryhmissä, nuorista ikääntyneisiin vähemmän kuin kanta-väestö. Tästä syystä kotouttamistoimet liikunnan keinoin ovat tärkeitä aloittaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Liikunnan kotouttamistoimet voidaan aloittaa melkein heti henkilön saapuessa Suomeen, koska liikunnassa pystyy toimimaan vähäiselläkin kielitaidolla. Maahanmuuttajille liikunnalla saattaa olla erityisesti psyykkistä terveyttä edistäviä vaikutuksia ja sillä voidaan lisätä osallistumisen ja yhdessä onnistumisen kokemuksia. Liikunta voi myös vaikuttaa yleisesti elämän järjestykseen saamiseen, kuten yhteiskunnan sääntöjen sekä suomen ja ruotsin kielen oppimiseen. Terveiden edistäminen niin psyykkisesti kuin fyysisestikin sekä ystävien löytyminen näyttävät mahdollistuvan helpommin säännöllisen liikuntaharrastuksen kautta.

Liikuntaviraston tavoitteena on maahanmuuttajien integroiminen yleiseen liikuntatoimintaan. Stadin MaaLi on lyhenne liikuntaviraston erityisesti maahanmuuttajille suunnatusta liikuntatoiminnasta, joka sisältää kaksi erillistä hanketta, joiden avulla pyritään turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien aktivoimiseen liikunnan keinoin.

Naiset yhdessä liikkumaan -hanke käynnistyi vuonna 2015 ja rahoitus saadaan opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Hankkeen tavoitteena on maahanmuuttajanaisten kotouttamisen edistäminen liikunnan avulla ja toiminta kohdistuu erityisesti kotona oleviin, heikon kielitaidon ja matalan koulutuksen omaaviin naisiin. Hanke tarjoaa naisille matalan kynnyksen liikuntaryhmiä, koulutuksia, tapahtumia, henkilökohtaista liikuntaneuvontaa sekä käydään mm. pitämässä luentotilaisuuksia maahanmuuttajajärjestöille, moskeijoille sekä kielikursseille liikunnan vaikutuksista ja -mahdollisuuksista Helsingissä.

Kaupunginhallituksen rahoittama Kotoutumista liikunnan keinoin -hanke käynnistyi syksyllä 2016. Hankkeen tavoitteena on turvapaikanhakijoiden osallisuuden lisääminen ja maahanmuuttajien kotoutumisen edellytysten tukeminen. Hanke tarjoaa tutustumiskäyntejä liikuntapaikoille, liikuntalajikokeiluja ja liikuntaryhmiä yhteistyössä liikuntaseurojen kanssa. Hankkeen vetäjät käyvät erilaisissa ryhmissä mm. vastaanottokeskuksissa kertomassa liikuntamahdollisuuksista ja liikunnan tärkeydestä. Lisäksi osallistutaan erilaisiin tapahtumiin esim. kaupungin järjestämiin kohtaamiskahviloihin.

Liikuntavirastossa on yksi ruotsinkielisen liikunnanohjaajan vakanssi ja tämän lisäksi virastossa työskentelee liikunnanohjaajia, joiden äidinkieli on ruotsi. Edellä mainittuja resursseja voidaan tarvittaessa käyttää turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan keinoin. Maahanmuuttajille suunnattuja luentotilaisuuksia ja tutustumiskäyntejä liikuntapaikoille voidaan toteuttaa myös ruotsinkie-

27.02.2017

Kj/5

lellä. Liikuntavirasto tekee yhteistyötä helsinkiläisten liikuntaseurojen kanssa, joista osa on ruotsinkielisiä.

Lisätiedot

Maria Nyström, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87816

Kaupunginkirjasto 26.1.2017

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Helsingin kaupunginkirjaston peruspalvelut ja neuvonta ovat ruotsiksi. Myös tapahtumia on ruotsin kielellä. Helmet.fi-palvelusivustolla on ruotsinkielinen versio. Ruotsin kieltä on ollut mahdollista harjoitella muun muassa Pasilan kirjaston kaikille avoimessa ruotsinkielisessä kielikahvilassa (Språkcafe Svea) vuodesta 2014 alkaen. Lisäksi Pasilan kirjastossa kokoontuu viikoittain kaikille avoin ruotsin juttutunti, joka myös tarjoaa mahdollisuuden ruotsin treenaamiseen.

Helmikuussa Pasilan kirjastossa järjestetään kirjastonkäytön opastus maahanmuuttajille ruotsiksi. Vastaavia opastuksia järjestetään tarpeen mukaan lisää.

Rikhardinkadun kirjastossa järjestetään Babypoesi-tuokioita, jotka tarjoavat mahdollisuuden ruotsin kielikylpyyn jo vauvasta alkaen. Tuokiot on tarkoitettu kaikille, mutta sopivat hyvin ruotsin kieleen tutustumiseen Suomeen muualta muuttaneiden perheiden pienimmille. Yhteistyössä Helsingfors Kulturcentralenin ja Sydkustens landskapsförbundetin kanssa järjestettävät Rimjam-tuokiot puolestaan tähtäävät leikki-ikäisten lasten kielen kehittämiseen. Rimjam kiertää monissa kirjastoissa. Ruotsin kielen taitoa edistävät myös ruotsinkieliset satutunnit, joita järjestetään tänä kevätkautena ainakin Rikhardinkadun, Töölön, Itäkeskuksen, Jätkäsaaren ja Pukinmäen kirjastoissa. Helmet-kirjaston tarjoama Hel mets läsutmaning för barn och ungdomar kehittää myös maahanmuuttajataustaisten lasten lukutaitoa. Lisäksi tarjolla on satu- ja lukudiplomitoimintaa lapsille. Suomi 100 vuotta -juhlien yhteydessä järjestetään Lukukeskuksen ja Lastenkirjakeskuksen kampanja ”Läsäventyret” ja kaupunginkirjasto tulee osallistumaan yhteistyöhön.

Monikielinen kirjasto palvelee valtakunnallisesti myös ruotsin kielellä kotoutuvia. Sen tehtävänä on Suomessa asuvan vieraskielisen väestön kirjastopalvelujen tukeminen, yhteyksien solmiminen koti- ja ulkomaisiin yhteistyötahoihin, tiedotus ja neuvonta sekä aineiston hankinta yhteiskäyttöön harvinaisilla kielellä joiden käyttäjiä Suomessa on vähän. Monikielisen kirjaston aineistot sijaitsevat Helsingin kaupunginkirjaston koelmissa Pasilassa ja niitä lähetetään kirjastoihin ympäri maata. Ope-

27.02.2017

Kj/5

tus- ja kulttuuriministeriö tukee toimintaa. Monikielisen kirjaston valikoimiin kuuluu aineistoa aikuisille, nuorille ja lapsille yli 80 kielellä, mm. arabiaksi, farsiksi, pashtoksi, kiinaksi, thaiksi, vietnamiksi jne. Valtaosa Monikielisen kirjaston aineistosta on kirjoja, mutta kokoelmista löytyy myös musiikkia, elokuvia ja aikakauslehtiä. Monikielinen kirjasto palvelee valtakunnallisesti myös ruotsin- ja kaksikielisiä kuntia ja niissä asuvia ruotsin kielellä kotoutuvia henkilöitä.

Monikielisen kirjaston kokoelmaa voi selata Helmet- [aineistotietokannassa](#) myös ruotsiksi.

Valtakunnallisesti palvelevalla Biblioteken.fi-sivustolla on Länkbiblioteketin-osiossa [linkkikokoelma](#) liittyen ruotsinkieliseen kotoutumiseen.

Lisätiedot

Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi
Tiina Larva, suunnittelija, puhelin: 310 85918
tiina.larva(a)hel.fi

Opetuslautakunta 24.01.2017 § 10

HEL 2016-003088 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Suomen virallinen kaksikielisyys mahdollistaa kotoutumisen Suomessa myös ruotsin kielellä. Laki kotoutumisen edistämisestä antaa kotoutujalle mahdollisuuden valita ensimmäiseksi kotoutumiskielekseen ruotsin tai suomen. Kotoutumiskoulutukseksi hyväksytään suomen- tai ruotsinkielinen koulutus. Helsinkiin muuttaa muista kunnista, Ruotsista ja muualta ulkomailta henkilöitä, joilla on ruotsin kielen taitoa tai joilla on muulla tavoin yhteys ruotsin kieleen esimerkiksi perheenjäsenen kautta.

Ruotsinkielinen kotoutuminen kaupunginhallituksen kotoutumismäärärahan hankkeissa opetusvirastossa

Työllistymistä, ammatillista koulutusta, kuntoutusta ja kielitaitoa on yhdistetty Opetusviraston vetämässä Stadin osaamiskeskuksessa, jossa työtä on tehty 20 ammattilaisen voimin. Osaamiskeskuksella on ollut asiakkaita yhteensä 560. Asiakkaiden mahdollisuus saavuttaa tutkintotavoitteinen opiskelupaikka on nopeutunut ja mahdollisuudet siirtyä työelämään ovat parantuneet työvalmennuksen ja jalkautuvan S2-tuen avulla. Lisäksi on syntynyt 83 työnantajakontaktia.

Stadin osaamiskeskuksen osana kehitetään ruotsinkielisiä koulutuspolkuja. Tietoa ruotsinkielisistä mahdollisuuksista annetaan Stadin osaamiskeskuksen kartoitusvaiheessa ja kartoituksessa huomioidaan kieli- valinta. Osaamiskeskuksen tarjontaan kehitetään myös kaksikielisiä koulutuspalveluja niillä aloilla, joissa kaksikielisyys parantaa työllistymismahdollisuuksia. Osaamiskeskuksen rahoituksesta kustannetaan lähtötason arviointi, ruotsinkielinen non-stop ammatti-paja sekä jalkautuva R2-opettaja. Kaupunginkanslian ja sosiaali- ja terveystieteiden erillismäärärahalta toteutettavat toiminnot sisältyvät edellä mainitun Stadin osaamiskeskuksen kehittämistyön alle.

Ruotsinkielinen kotoutuminen opetusviraston palveluissa

Opetusviraston ruotsinkielinen koulutuslinja vastaa Helsingin kaupungin ruotsinkielisen perusopetuksen ja nuorten sekä aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisestä. Nämä koulutukset osaltaan tukevat turvapaikanhakijoiden, pakolaisten ja muiden maahanmuuttajien kotoutumista. Opetusviraston ruotsinkielisellä päivähoito- ja koulutuslinjalla on kaksi ruotsin kielituki lastentarhanopettajaa, jotka tukevat henkilökuntaa kysymyksissä, jotka koskevat ruotsinkielen tukea päivähoitoikäisille. Ruotsinkielisissä peruskouluissa toimii 2017 alkaen kaksi S2 opettajaa. Koulutuslinjalle ei ole valmistavaa luokkaa vaan oppilaat menevät lähikouluun ja saavat siellä tarvittavan tuen. Folkhälsanin ja Espoon kaupungin kanssa on tehty yhteistyötä koskien koulutuksia aiheesta, jotka on osoitettu henkilökunnalle.

Opetuslautakunnan (27.11.2015, § 206) mukaan olisi suotavaa, että maahanmuuttajille tarjottaisiin aktiivisesti myös ruotsinkielisen integraation vaihtoehtoa. Ruotsinkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen aloittamiseen on varauduttava opetusvirastossa. Opetusviraston 27.11.2015 arvio on, että 1—2 ryhmän kustannukset vuositasolla tulisivat olemaan noin 100 000 euroa. Ruotsinkielisiä integraatiopolkuja olisi syytä rakentaa tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden, kuten Arbiksen, Praktikumin ja SVEPSin kanssa.

Sveps (Svenska produktionsskolan) tarjoaa koulutuksen ja työelämän ulkopuolella oleville nuorille ohjausta sekä startti- ja työhönvalmennusta. Myös kotoutujanuret voivat hakeutua Svepsin toimintaan. Svepsin toimialueena on pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo Vantaa, Kirkkonummi ja Kauniainen). Opetusvirasto tekee tiivistä yhteistyötä Svepsin kanssa sekä tukee toimintaa avustuksin.

Käsittely

24.01.2017 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

27.02.2017

Kj/5

Esittelijä muutti lausuntoehdotustaan poistamalla siitä sen 4. kappaleen ("Peruskouluissa on kehitetty...").

Jäsen Ahva teki vastaehdotuksen, että lausuntoehdotuksen 9. kappale ("Opetuslautakunnan (27.11.2015, § 206) mukaan...") poistetaan.

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Riikka Merimaa-Jovanovic, erityissuunnittelija, puhelin: 310 64636
riikka.merimaa-jovanovic(a)hel.fi
Arja Kukkonen, linjanjohtaja, puhelin: 310 86850
arja.kukkonen(a)hel.fi
Marjo Kyllönen, vs. linjanjohtaja, puhelin: 310 86274
marjo.kyllonen(a)hel.fi
Niclas Grönholm, linjanjohtaja, puhelin: 310 86225
niclas.gronholm(a)hel.fi